

Mackó úr a Balatonon.

4. rész

- Mackó bácsi, jaj, jaj, szépen kérem, keljen föl! Óh, jaj, jaj!

- Mackó bácsi, megcsípem ám az oldalát, ha föl nem kel!

Az előbbi jajveszékeléssel vegyes felszólítás Dorkától, az utóbbi Zebulontól eredt. Mackó úr ugyanis mozdulatlanul feküdt a Balaton partján, lábát a csöndesen gyűrűző hullámok mosták. A tekintetes úr szeme be volt hunyva s ő is, valamint a két bocs is csuromvizes volt. A vihar elült, a Balaton lecsöndesedett, világoskék köntösben mosolygott az égre, mely szeliden, tiszta kéken boltozott fölötte.

Ki hitte volna, hogy ez a nyájas víztükör az imént még bömbölt, zúgott s hajót sodort nedves mély ölébe?

Mi sem hinnők el, ha tekintetes, nemes, nemzeti és vitézlő Mackó úr nem feküdnék mozdulatlanul a part fövényén, A háborgó hullámok Mackó urat és a beléje kapaszkodó bocsokat kivetették a partra, de az öreggel előbb alaposan elbántak.

- Édes, aranyos Mackó bácsi, csókolom a drága mancsait, keljen föl! - rimánkodott Dorka.

- Bácsika, ugorjék gyorsan arra a finom kocsonyás talpára! - biztatta Zebulon.

Mackó úr nem mozdult.

- Óh, jaj, mi lesz belőlünk? - siránkozott Dorka. - Mit tegyünk, merre menjünk Mackó bácsi nélkül?

- Ojjé, - hengegett Zebulon, - ha nincs Mackó bácsi, itt vagyok én! Eddig is jobban értettem én az utazáshoz, mint ő kegyelme.

Mackó úr kinyitotta a félszemét.

- Zebike, hogy beszélhetsz így Mackó bácsiról, a híres, neves utasról? - feddte a fickót Dorka.

- Híres, neves utas? - csúfolódott Zebulon. - Nem főztem le százszor is?

Mackó úr kinyitotta a másik szemét. Dorka megbotránkozva felelt:

- Jaj, te hálátlan!

- Mackó bácsi tartozik nekem hálával, hogy vezettem az úton! - nyelvelt Zebulon.

Mackó úrnak megmozdult a mancsa.

- Vigyázz, Zebike, megver az Isten! - intette a dicsekvőt Dorka.

- Ohohó! - kiáltotta Zebulon. - Hát nem én vezettem mindig az orránál fogva?

Puff! Mackó úr mancsa tarkón érte Zebulont, aki ordítva ugrott föl.

- Nesze, hála! - dörmögte a tekintetes úr, kinek Dorka örömtől sírva borult a nyakába.

- Csakhogy él, Mackó bácsi! - rebegte a jó kis boc.

Mackó úr körülnézett s ezt kérdezte:

- Hol vagyunk?

- A Balaton partján bácsikám!

- A parton? Ej, de nagyot aludhattam! Azt álmodtam, hogy a Balaton fenekén kővé változtam s a víz a körmeimet kidobta a partra, a tihanyi gyerekek most kecskeköröm helyett mackókörmöt árulnak... Ej, kár lett volna a karmolóimért!

- Bizony kár, aranyos, körmös Mackó bácsikám!

Mackó úr merően nézett a vízre.

- Ej, be csöndes most a lelkem! - mormogta. - Mintha kettőt se tudna számlálni. Bezzeg, sok vizet itatott velem! Hol van a hajó? Hol van a csónak? Hol a kapitány és matrózok? Sehol! Hova tetted őket, gonosz Balaton? Hát minket hová vetettél? Ni, úgy látszik, a somogyi parton vagyunk, mert szemben velünk hegyeket és várromokat látunk. Csak volna itt valaki, aki fölvilágosítana, hol vagyunk!

- Hej, te vizi bujár, buktyá le!

Egy parasztfiú állt a parton. A Balatonon egypár fényestollu, fekete vizimadár úszott. A kiáltásra hirtelen a víz alá buktak és a víz alatt jó messzire úszva, ütötték föl újra fejüket.

Mackóék siralmas állapotukban is elnevezték magukat.

- Hé, te fiúcska, szólította meg Mackó úr, - mi az a vizi bujár és mi az a buktyá le?

A fiú rámutatott a madarakra:

- Ott van, la, a vizi bujár!

A somogyi nép a vöcsököt hívja bujárnak, a buktyá le szintén somogyias tájszólás; ezt jelenti: bukjal le. Amint láttuk, le is bukott a bujár.

- Fiacskám, nem mondanád meg nekünk, hol vagyunk most? - kérdezte tovább Mackó úr.

- De megmondhatom. Erre van balra Fonyód, erre meg jobbra Boglár.

- Boglár? Az szép hely lehet, mert a boglár ékesség. Boglárra elmegyünk. Szemben van a zalai part, ugy-e?

- Az ott Zala.

- Látom. Az a csapott tetejű hegy, a Badacsony. Hát az a másik hegy, mely balról kikandikál? Várrom van a tetején.

- Az a szigligeti vár.

- Ej, be szép! A lábánál az a csinos öböl, ugy-e, a szigligeti öböl?

- Annak hívják.

- Hát az a nyergeshátu hegy?

- Az a Szent György-hegye.

- Hát az a cukorsüveg, ott a Badacsonytól jobbra?

Erre a kérdésre Zebulon is közelebb sompolygott. Eddig ugyanis csak messziről oldalogva hallgatta a beszédet, viszkető tarkóját vakarva.

- Hadd lám a cukorsüveget! - kiáltott föl. - Ej, be jó lenne azon a nagy cukorsüvegen élni.

A fiú nevetve mondotta:

- Attól nem vásnék az úrfi foga, mert csak a formája cukorsüveg, maga földből, kőből való hegy, a tóti hegy.

- Ni, - kiáltotta Dorka, - másik cukorsüveg is van odaát!

- Az a gulácsi hegy.

- Jaj, de szép várat látok! - ujjongott Dorka, amint jobban megnézte a zalai hegyeket. - Micsoda vár ez?

- Az a Csobáncvár, - felelte az értelmes fiú.

Igen, az a Csobáncvár volt, melyről Kisfaludy Sándor oly szép regét írt. De a nagy költő lantján szép rege csendült ezenkívül Szigligetről, mely várrommal koronázott fejével szintén kikandikál a Balatonra, Tátikáról, melyet elfödnek a hegyek és a Balatonvidék sok más regényes váromladékáról.

A vihartól megtisztított levegőben gyönyörűen ide látszottak a várromoktól koronázott hegyek és mosolygó völgyek. A hegyek oldalait erdő vagy szőlőlevél takarta és száz meg száz fehérítő pont: présház, nyaraló kukkantott ki a zöld szőnyegből. Oly szép volt ez a látvány, hogy Mackóék megfedkeztek minden másról, még arról is, hogy csuromvizes a ruházatuk. A fiú juttatta eszükbe; ezt kérdezte:

- Ejnye, de vizesek nagy jó uraimék! Talán ruhástól, cipőstől fürödtek?

Mackó úr ezt felelte:

- Nem a mi jó szántunkból fürödtünk, fiam. A vihar volt a fürdetőnk. Igaz, ni, nem láttál erre egy felfordult csónakot?

- Nem láttam.

- Hát úszó embereket?

- Azt sem.

Mackó úr felsóhajtott.

- Hej, a szegény kapitány bizonyosan odaveszett! A matrózok is ott alusznak a Balaton fenekén. Ejnye, de sajnálom ezeket a derék embereket! Nyugosztalja meg őket Isten nedves sírjukban!

Ezután a bocsokhoz fordult:

- Előre, bocsok, megyünk Boglára! Az úton megszárad a ruhánk is.

Elbúcsúztak a fiútól és megindultak a Balaton partján Boglár felé. Amint mennek, fölkiált Zebulon:

- Nini, bácsi, milyen furcsa madarak úsznak a Balatonon!

- Hol?

- Ott! Ejnye, de furcsa vizimadarak! Soha ilyet... szarvuk van.

A vízen nagy fekete foltok látszottak; mozdulatlan sorban pihentek egymás mellett. Zebulonnak eszébe jutott az, amit a parasztfiú kiáltott az imént.

- Hé, te szarvas vízi bujár, buktyá le! - visította.

A fekete foltok meg sem moccantak. Zebulon fölkapott egy követ.

- Majd lebuktok mindjárt! - fenyegetőzött a bocs és a kő a furcsa madarak felé röpiült s az egyiket orron érte.

Sárirom, sárga liliom! Az volt a meglepetés, amiben most részesültek utasaink! Mackó úr ezt motyogta:

- Mi ez? Álmodom vagy ébren vagyok? Varázslóval van dolgunk?

- Óh, jaj, ördögök jönnek! - sikoltott Dorka.

- Szaladjunk, jaj, jaj! - ordította Zebulon.

A «vizimadarak» a kődobálásra egyszerre hatalmas szörnyetegekké változtak. A fekete foltokból nagy fekete állatok lettek, amelyek bömbölve rohantak a partnak. Nem ördögök voltak, hanem bivalyok. A Balaton somogyi partján sok a bivalycsorda, lépten-nyomon lehet találkozni velük. A bivaly szereti a vizet, különösen amelyben le lehet telepedni s nyakig a vízbe guggolni. Órahosszat is elguggolnak így a Balatonban. A nagy fekete foltok, melyeket Zebulon vizimadaraknak nézett, bivalyfejek voltak. Derék utasainknak nem volt sok idejük a gondolkozásra, mert a bivalyok már közelükben csörtettek.

- Vesd el magad!

Mackó úr és a két bocs szélesebesen Boglár felé iramodott. A bivalyok nyomukban nyargaltak, lihegve, bömbölve.

- Jaj, mindjárt utólérnek az ördögök! - jajgatott Dorka.

- Ha utólérnek, odaadjuk nekik Zebikét, - dörmögte mérgesen Mackó úr. - Úgyis ő hozta a nyakunkba a veszedelmet!

Zebike erre még keservesebben kezdett bőgni.

Az üldözöttek átfutottak a vasúti töltésen s a vasúti állomás mellett a házak közé iramodtak, ahol a bivalyok elvesztették nyomukat és visszafordultak. Így ért Mackó úr és a két bocs Boglárra.

Mackó úr megtörülte izzadó üstökét.

- Hej, - sóhajtotta, - még ilyen furcsán sohasem utaztam, mint most Boglárra. A vihar levitt a Balaton fenekére, a hullámok kivetettek a partra, a bivalyok bekergettek Boglárra. Erre az ijedelemre fölhajtunk egy pohár sört!

A közelben egy vendéglő árnyékos tornáca látszott, melyről asztalok, székek hivogatták az utasokat pihenőre. Mackó úr betoppant a vendéglőbe és ezt kiáltotta:

- Korcsmáros úr, ide avval a habzó sörrel, de úgy habozzék ám, mint a Balaton viharban!

Amint a sörös poharat a szájához értette, egyszerre rémülten szegezte szemét a szomszéd asztalra... A pohár kiesett a kezéből, a sör szétfolyt a földön... A szomszéd asztalnál sörözött a kapitány, két matrózzal, akikről azt hitte, hogy a Balaton fenekén nyugosznak.

- Kapitány uram-e, vagy a hazajáró lelke? - dadogta végre a Mackó úr.

- Én vagyok testestől, lelkestől, Mackó uram! - felelt a kapitány. - A matrózaimból sem a halak vacsoráznak. De mi éppen úgy meg vagyunk lepelve, hogy Mackó uramat itt látjuk. Éppen keresésére akartunk indulni. Bizony azt hittük, hogy Balaton gazdánál vesz örök szállást.

- Kis híja, hogy örökre a körmei közt nem ragadtam.

- Meg én is, ha bele nem csimpajkodom a Mackó bácsi fülébe, kottyant közbe Zebulon.

A tekintetes úr rárivallt:

- Hallgass, bocs, ha okosabb beszél!

A kapitány kezét nyújtotta Mackó urnak.

- Üljön le ide, Mackó uram, és beszéljük el, hogyan szabadultunk meg... Mérges kis viharunk volt. Hála Istennek, hogy megszabadultunk!

- Hála Istennek! - sóhajtotta Mackó úr letelepedve.

- Egészségére, Mackó uram!

- Egészségére, kapitány uram!

A poharakban előttük habzott a sör. Mackó úr és a kapitány egy hajtásra kiitták az árpalét. Elég vizet ittak, megkívánták a sört.

- Hát biz én nem kellettem Balaton gazdának, - kezdte Mackó úr, - kidobott a partra.

- Láttam, még a bivalyait is utána uszította, - tréfálkozott a kapitány.

- Bivalyok? Ördögök voltak azok.

- Ej, dehogy, jámbor bivalyok, tele van a Balatonvidék velük. Békés állatok, de ha felbószítik, megvadulnak.

Mackó úr barackot nyomott a Zebike fejébe.

- Ördögös lurkója! Te bosszantottad meg őket!

Aztán a kapitányhoz fordult.

- Hát kapitány uram, hogy menekült meg?

Belekapaszzkodtunk a matrózokkal a fölborult csónakba s valahogy kivergődtünk. Hanem a szép hajóm - a kapitány felsóhajtott - oda van!

Ezen elszomorodtak mindnyájan.

- Milyen kevélyen repült a vízen! - mondotta Mackó úr.

- Mint a szálló sas... Balaton gazda megirigyelte, elvette. Egyszerre nagy morgás, dörömbölés hallatszott. Zebulon fölugrott és az ajtónak iramodott.

- Jönnek a fekete ördögök!

- A bivalyok jönnének? - kérdezte Mackó úr maga is meghökkenve kissé.

A dörömbölés éles füttyben végződött.

- A bivaly nem füttyöl, - szólt a kapitány. - Nézzen oda!

Mackó úr most látta, hogy a pályaudvar éppen a vendéglő mellett van és a dörömbölő, füttyös szörnyeteg érkező vonat volt, mely épp akkor állt meg. Az ablakból utasok hajoltak ki.

A kapitány újra sóhajtott:

- Hej, csak az én harmadik matrózomat hozná el valahonnan ez a vonat! De annak se híre, se hamva.

Mackó úr fölkiáltott:

- Nini, éppen most néz ki a vonat ablakából a harmadik matróz!

Csakugyan az volt. A kapitány rája kiáltott, mire a matróz leszállt a kocsiból s a vendéglőbe sietett, ahol nagy örömmel fogadták. Elmondotta, hogy menekült meg. A csónak fölfordulása után ez a matróz egy gerendába kapaszkodott s a vízben hánykódott addig, amíg egy halászcsónak ki nem mentette. A csónak a megmentett matrózt Lellére vitte s most vonaton jött Boglára.

Így hát a hajótöröttek mindnyájan szerencsésen megmenekültek.

Mackó úr nemsokára elbúcsúzott a kapitánytól és matrózoktól.

- Isten áldja meg, kapitány uram! Köszönöm a szívességét, hogy elvitt bennünket a várromokhoz... Mondhatom, sohasem láttam ennyi várromot és sohasem ittam ennyi vizet. Most is csukának érzem magamat, ha rá gondolok.

- Szerencsés utat, Mackó úr, - felelte a kapitány s hozzátette:

- El ne mulassza meglátogatni a hétházat Bogláron.

- A hétházat? Mi van ott?

- A Mackó úr sok kis olvasója nyaral ott.

- Akkor egyenesen oda megyek.

Mackó úr a bocsokkal végigment a vasútmenti utcán, vett a Fischl üzletében kalapot magának, megmagyaráztatta, merre van a hétház s fölkocogott oda.

A hétház Boglár szélén, egy szép lejtős úton van, melyet lombos fák árnyékolnak. Minden udvarban susogó fa, a fák alatt futkározó gyermekcsereg. De máskor. Most üres volt minden udvar. Mackó úr egyetlen fiúcskát látott csak az úton, ettől megkérdezte:

- Hol vannak a gyerekek?

- A Balatonban, - felelt a fiú.

- Mindnyájan?

- Igen, mind... A Puba, Ervin, Jolán, Bandi, Ilonka, Sándor, Kari, Mariska, Katica, Gyuri, Jenőci, még a csöpp Andorka is: bizony, az is úgy lubickol a Balatonban, mint egy aranyhalacska és lefröccsenti vízzel a Gyuricát és Jenőcit.

Mackó úr Zebulonra banzsálított.

- Látod, tacsizó, - szólt, - ezek a gyerekek nem félnek a víztől!

- Őket nem szedte még rá a Balaton! - dörögte Zebulon.

- De még a pirinyó Pali is fürdik ám! - folytatta a fiú, - az csak a helyes, mikor paskolja a vizet a kezecskéjével.

- Megvárjuk őket, amíg hazajönnek, - mondotta Mackó úr.

Dorka fölkiáltott:

- Nini, milyen szép filagória!

- Az ám, másszunk föl! - lelkesedett Zebulon.

A filagória egy csinos domb fokán volt. Kedves, szőlőlugasos út vitt oda, a bocsok azonban a domb oldalán másztak föl. Mackó úr szuszogva követte őket.

- Ott a Balaton! - kiabáltak a bocsok, mikor a filagóriába értek. - Jaj, mennyi ház úszik a vízen!

A filagóriából gyönyörű kilátás nyílt a magyar tengerre. A domb alján futott el a vasút, azon túl csillogott a Balaton szürkés-kék tükre. A vízen, a parthoz közel, tömérdek tarka házikó volt, melyekhez keskeny hidakon lehetett bejutni. Ezek voltak a fürdőházak.

A Balatonba benyúlt két földnyelv is, egy rövidebb és egy hosszabb; a rövidebb volt a régi kikötő, a hosszú az új; az utóbbi végén gőzhajó volt kikötve.

- Mák, mák, mennyi mák hemzseg a Balatonon! - kiáltott Zebulon.

Mackó úr nevetett.

- Dehogy mák az, öcskös! - mondotta. - Fej az, csupa fej. A fürdő emberek feje!

A távolból fekete pontoknak látszottak a fürdőzők. Köztük egy-egy arany pont: szőke gyermekfejcskék. Hatalmas vízsugarak jelentették, hogy nagy vízi csata van a tarka fürdőházikók körül.

A bocsok a domb meredek szélére mentek. Dorka fölkiáltott:

- Jön a vonat!

- Hol, hol? - lelkesedett Zebulon előre hajolva.

A másik pillanatban eltűnt a bocs. Alulról tompa zuhanás hallatszott. Zebike leesett a meredek domboldalon. Abban a pillanatban robogott arra a vonat...